

ПЕРЕДМОВА

Реформування трудового і соціального законодавства, яке відбувається в Україні в сучасний період, має за мету створення нового типу законодавства, у якому були б реалізовані принципи демократії, гуманізму і справедливості у сфері трудових відносин та соціального захисту населення.

Національне трудове і соціальне законодавство сьогодення характеризується надзвичайним динамізмом та зазнає численних змін. Очікується прийняття нового Трудового кодексу України, який визначить новелли у реалізації передбачених Конституцією України трудових прав і гарантій працівників, створить додаткові гарантії належних умов праці, забезпечить належний захист інтересів працівників і роботодавців. Сучасне законодавство зорієнтовано на упровадження міжнародних стандартів у сфері праці та соціального забезпечення. Звідси випливає завдання розробки науково обґрунтованих пропозицій та рекомендацій.

У першій частині збірника містяться статті, в яких досліджуються актуальні проблеми правового регулювання трудових та соціально-забезпечувальних відносин в умовах ринкової економіки. Науковці та аспіранти кафедри трудового права та права соціального забезпечення Одеської національної юридичної академії, а також відповідних кафедр інших вищих навчальних закладів у наукових статтях, що пропонуються увазі читача, висвітлюють актуальні проблеми сучасного трудового права та права соціального забезпечення. Важливі теоретичні та практичні питання правового регулювання відносин у сфері застосування найманої праці та соціального захисту громадян України досліджуються в історичному аспекті з урахуванням різних точок зору вітчизняних та зарубіжних науковців, матеріалів практики. Поряд з аналізом національного регулювання трудових та соціально-забезпечувальних відносин аналізується зарубіжний законодавчий досвід, а також всесвітні (універсальні) і регіональні (європейські) стандарти

у сфері праці та соціального забезпечення. При цьому враховуються положення проектів нового Трудового кодексу України, інших законів, прийняття яких очікується найближчим часом.

Наукові статті розкривають проблемні питання правового регулювання відносин у сфері праці та соціального забезпечення в умовах формування ринкових відносин в Україні, а також пропозиції та рекомендації щодо їх вирішення. Читачі зможуть ознайомитися з актуальними теоретичними та практичними питаннями правового регулювання трудових відносин, професійної підготовки працівників, захисту трудових прав працівників, пенсійного забезпечення, соціального страхування та надання соціальних послуг, соціального захисту окремих категорій громадян, а також з джерелами міжнародно-правового регулювання відносин у сфері праці та соціального захисту. У цій частині збірника також містяться наукові статті, в яких розглядаються питання про дію актів трудового законодавства, основні тенденції розвитку трудових прав у XXI ст., актуальні в науці трудового права та права соціального забезпечення проблемні питання правового регулювання трудових і соціально-забезпечувальних відносин у сучасних соціально-економічних умовах, а також пропонуються шляхи їх вирішення.

У другій частині збірника представлені актуальні проблеми правового регулювання аграрних, земельних, природноресурсових та екологічних відносин. Автори розглядають питання щодо подолання заборони на купівлю-продаж земель сільськогосподарського призначення та розуміння мораторію протягом внесення змін до Земельного кодексу України, контролю за дотриманням земельного законодавства в Україні та умов дійсності угод із земельними ділянками, особливостей правового режиму земель природно-заповідного фонду та розвитку права приватної власності на ліси, правового регулювання використання земель у містах та благоустрою земель житлової та громадської забудови, комплексного використання водних ресурсів дніпровського басейну та державного контролю за використанням і охороною водних об'єктів, удосконалення законодавства про ведення державного земельного кадастру та встановлення і зміни цільового призначення земель, відповідальності за порушення законодавчих вимог щодо використання та охорони земель рекреаційного призначення, компенсації шкоди, завданої громадянам внаслідок радіоактивного забруднення довкілля та адміністративної відповідальності у сфері поводження з побутовими відходами, захисту екологічних прав громадян та прокурорського нагляду за дотриманням законодавства екологічної безпеки тощо.

Слід звернути увагу на те, що питання земельно-правової процедури реалізації громадянами права на оренду землі, розгляд земельних спорів органами виконавчої влади з питань земельних ресурсів та вирішення земельних спорів

у судовому порядку аналізують різні автори. Проте вони доходять одного: необхідно заснувати спеціальні земельні суди. Вважаємо, що зростання актуальності правового регулювання земельних відносин може призвести до переводу питання про формування спеціалізованих земельних судів у практичну площину.

Цікавим є розгляд екологічної цінності та правової охорони водно-болотних угідь від антропогенного впливу з аналізом міжнародно-правових актів та порівняльний аналіз права власності на землю в Україні, Румунії та Молдові. Автори зазначають спільні та розбіжні ознаки у правовому регулюванні цих відносин сусідніми країнами.

Поряд з питаннями удосконалення трудового, соціального та природноресурсового законодавств, збірник містить розділ, присвячений різним питанням удосконалення механізму дії українського права. Сьогодні всебічний аналіз тих правових засобів, які використовуються у сучасному праві та забезпечують його ефективність є значущим як для визначення перспектив розвитку вітчизняного законодавства, так і для шляхів його реалізації. Не випадково автори цього розділу прагнуть уточнити категоріальний статус важливих понять юриспруденції, показати можливості використання різних підходів до розвитку правової сфери, а також виділити значущі напрями удосконалення чинних правових нормативів.

Незважаючи на різноплановість постановки зазначених питань, усі вони націлені на формування правового регулювання у сучасній Україні. Сподіваємось, що зацікавлені читачі знайдуть у збірнику постановку та пропозиції щодо шляхів вирішення різних проблем правового регулювання.

Сергій КІВАЛОВ

доктор юридичних наук,
професор, академік АПН України,
Президент Одеської національної
юридичної академії,
голова Комітету Верховної Ради України
з питань правосуддя